

Til Valdansvarleg

Referanser:
Dykkar:
Vår: 22/3769 - 22/64071

Saksbehandlar:
Mikkel Bengtsson
mikkel.bengtsson@alver.kommune.no

Dato:
25.08.2022

Informasjon om kvotefri avskyting av hjortekalv for alle hjortevald i Austrheim kommune jakt sesong 2022.

Miljødirektoratet har gjeve Austrheim kommune dispensasjon til kvotefri jakt på hjortekalv.

Austrheim kommune gjev hermed alle hjortevald i kommunen tillating til kvotefri avskyting av hjortekalv gjeldande for inneverande jakt sesong 2022. Tildeling av kvotefri jakt på hjortekalv kommer i tillegg til det normale fellingsløyva.

Retten til å felle et fritt tall hjortekalv gjelder alle jaktrettshavera i valda. Den enkelte grunneier må imidlertid også samtykke til at kvotefri jakt på hjortekalv i medhold av dispensasjonen, kan utøves på sin eiendom. For sameier gjelder vanlige regler etter sameieloven.

Tiltaket er ein moglegheit, IKKJE eit pålegg.

Integrering av kvotefri avskyting av hjortekalv i den lokale forvaltninga av hjort er vurdert til å kunne ha kraftig konfliktdempande og bestandsforbeterande effekt. Tiltaket er hovudsakleg eit reiskap til reduksjon av dei stasjonære hodyrflokkar som gjer omfattande skade lokalt på landbruksareal, samt økonomisk kompensasjon for skader på avlingane igjennom eit mogleg auka uttak av kalv for den enkelte grunneigar.

Ein viktig motivasjon for tiltaket fri kalv er, å gjera det mogleg for grunneigarane/ jaktrettshavarar å fortsetta fellinga av kalv når dei ordinære tildelingar er skutt. Fri kalv gjer jegerar/grunneigarane eit insentiv til å ta ut dårleg kondisjonerte kalvar, spesielt tidleg i jakta, utan å belasta tall kalva løyva.

Det registrerte tap i slaktevekt på kalv i store deile av Vestland er såpass urovekkande at alle tiltak som hindrar at dessa kalvane på sikt vil gå inn i produksjonsapparatet er positivt og at fri kalv vert integrert i vår hjorteforvaltning.

Heva uttak av kalv vil moglegvis følast kontroversielt, men det er grunnsteinen til ei påkravd kvalitetssikring av framtidens produksjonsdyr i bestanden. Samtidig vil auka kalveuttak tidleg i sesongen, klargjere dei store hodyrs flokkane på innmark til eit dyreetisk korrekt uttak av produserande koller seinare i sesongen, da fleire kalvar er skote bort.

Fri kalv som bestandsforbeterande verkemiddel i den lokale hjorteforvaltninga.

Det faglege grunnlaget for å iverksette kvotefri avskyting av kalv er solid forankra. Generelt er den naturlege dødelegheit blant kalvar stor, grunna predasjon frå stort rovilt og kalvars overrepresentasjon som fallvilt. Hjorteviltbestandene er frå naturens side tilpassa denne høge kalvemortaliteten og høgt uttak av kalv er ei naturleg tilnærming av jaktuttaket.

I moderne hjorteviltforvaltning er det å skyte kalv en viktig del av ei målretta bestandsforvaltning. Ikkje fordi det å skyte kalv er eit mål i seg sjølv, men fordi dagens tette bestandar ikkje gir rom for at alle kalvar skal vokse seg inn i bestanden. Det vil ikkje heller være mogleg å skyte alle kalvane i en normal bestand, sjølv om hele jegerkorpset forsøker dette. Fri kalv har ikkje som mål å eliminere rekrutteringa til bestanden, men søke å redusere og kvalitetssikra denne. Forholda for spesielt dei nedre rangerte individa i bestanden (ungdyr) vil bli betra fordi beitekonkurransen blir redusert.

Tannsnitt og kohort analysen sesong 2021 for både Alver og Austrheim kommunar visar ein veldig urovekkande tendens til at ei stor del av hodyra i snitt blir kjønnsmodne som 2-3-åringer og begynner å produsere kalv ved ca. 3-4 års alder. Det er dramatisk for hjortebestanden si reproduksjonsevne at eit så stort tall dårleg kondisjonerte individ bruker fleire år på å oppnå tilstrekkeleg vekt til produksjon. Dei siste 10 åra vert delen av hodyr i produksjon i Austrheim kommune redusert frå 77% til 51%. Det medfører blant anna at dei belastar allereie overbelasta beiter utan å bidra til produksjon. Å legge «fôrforbruket» på individa av dårleg kvalitet er dårleg bruk av den tilgjengelege svært belasta fôrressursen.

Den direkte relasjon mellom slaktevekt på kalv, redusert paringsintensitet av fjorkoller og forsinka reproduksjon blant koller i aldersklasse 2 skal endrast gjennom eit markant auka uttak blant kalv for betre kvalitetssikring av rekrutteringa frå kalv til fjorkolle stadiet i bestanden. Selektivt uttak av kalv skal auka sannsynlegheita for at kollekalvar som overlever jakta, har ei kroppsvekt med auka sjanse for å nå brunst som fjorkolle. Samtidig skal det selektive uttak etter kroppsstørrelse gjerne heva den prosentvise del av kollekalv i kalveuttaket.

Målet er å heve den interne reproduksjonsrate i bestanden imot varig høg produksjon, men med lågt tall produksjonsdyr. Heva kalveuttak kan såleis ikkje stå aleine men skal kombinerast med høgt uttak av fjorkollar for å betre kvaliteten av koller i aldersklasse 2. Dette er påkravd og skal bidra til at fleire av ungdollene kan oppnå ein tilstrekkeleg vektutvikling til å sette sterke kalvar. Det selektive uttaket av dei dårlegaste fjorkollar er for teoretisk å ta ut dei fjorkollene som ikkje er vorte bedekte som 1,5 åring.

Innan ein får heva den gjennomsnittlege kvalitet av produksjonsdyra vill ein ikkje markant få heva kvaliteten av kalvar. Denne utvikling startar med stort uttak av kalv. Heva kvalitet på kalv skal skapast i kombinasjon av betre kvalitets hodyr og heva delen av utvakse bukk i bestanden.

Uttaksnivå av kalv.

Dei fleste jegerar i dag aksepterer at det må skytast kalv. Den eventuelle konflikta som har oppstått mellom dei ulike miljøa og ledd i forvaltninga, handlar primært om kor høg del kalv det skal være i det samla jaktuttaket.

Den endra kjønnsamansetting i bestanden etter uttaket sesong 2021 i Austrheim kommune har redusert den estimerte kalvesettinga frå 104 kalvar sommar 2021 til 82 kalvar sommar 2022. På tross av auka tildeling av kalv i jakt sesong 2021 vart kunn 37,5% av kalveårgangen tatt ut (39stk/104stk). Ved vidareført uttaksnivå av kalv i sesong 2022 vil rundt 47,5% av kalveårgangen bli tatt ut (39stk/82stk).

Grunna den noverande dårlege kalvekvalitet i kommunen kan ei selektiv uttak etter kroppsstørrelse på 50-60% av kalveårgangen vere naudsynt. Ein fingerregel er at minimum alle kalvar som kroppsmessig er mindre enn gjennomsnittet vert tatt ut.

Årsaka til variasjon i kalvars kroppsstørrelse finns først og fremst i fødselstidspunktet. Fødselstidspunktet er avhengig av kollens kondisjon og bedekning i enten 1. eller 2. egg-løysing. Dei største kalvane er sjølvklart eit resultat av ein tidleg født kalv grunna tidleg bedekning i 1. egg-løysing. Dei største kalvane har dei best kondisjonerte mødre (tidlegere egg-løysing grunna kondisjon/ best mjølk kvalitet) og dei største og sterkaste fedra. Dei sterkaste bukkane startar brunsten og gjennomfører stort sett alle bedekningar inntil toppen av brunsten er passert og dei forsvinn frå brunst-plassen. Heretter overtar dei yngre bukkane som avsluttar brunsten. Dei minste kalvane er som utgangspunkt resultat av bedekning i 2 egg-løysing og/eller forsinka brunst og har oftast ein yngre bukk som far og ei dårleg kondisjonert/ung kolle som mor.

Tidleg uttak av kalv.

Tidleg uttak av dårleg kondisjonerte kalvar vil gje kolla betre overvintring då laktasjonen stopper og kolla ikkje skal bruke energi på å føre kalven igjennom vinteren. Dette vil sikre kolla moglegheit for tidlegere vekt tilvekst og dermed auka kvaliteten av neste kalv. Å ta ut ein dårleg kalv tidleg i jakta er å **stanse ulykka**.

Auka haustvekt til kolla betyr tidlegere bedekning – lengre drektigheit – tidlegere kalving – betre kalv.

Ved tidleg uttak kan forhåpentleg den tette bindinga mellom mordyr og kalv utnyttast. Bindinga er sterkast om sommaren og reduserast løypande imot brunsten. Dette kan gi større moglegheit for å ta ut kolla direkte etter kalven er skoten fordi kolla ofte blir ståande tilbake på skotstaden eller kjem attende for å søkja etter kalven.

Vektmessig er kalven størst ultimo november. Tilveksten på kalvar i Hordaland er gjennomsnittleg mindre enn 2kg pr månad frå jaktstart til jaktslutt. Det er kortsiktig gevinst når jegeren veljar å skyta den betre kondisjonerte kalv i staden for den dårlege, eller vil vente med kalveuttaket til seinare på sesongen for å hente 2-4 kg meir kjøtt. Ein liten

kollekalv vil alltid bli eit lite produksjonsdyr med tendens til å få kollekalv. Når ein ikkje tek ut dei dårlegaste kalvane, grunna kortsiktet kjøttforteneste, vert desse introdusert i produksjonen. Desse vil få mindre kalvar enn dei store kalvane. Kalvar med låg fødselsvekt veks gjennomgåande langsamare enn store kalvar og oppnår ikkje så høg maksimum vekt. Uttak av ein ekstra kalv via kvotefri avskyting av hjortekalv kan kompensera for det «følte» kortsikta kjøtt-tapet ved selektiv og tidleg uttak av kalv.

Evolusjonen har tilpassa reproduksjonen i hjortebestanden etter høg naturleg dødelegheit blant kalvane. Såleis opplever ein verken jurbetennelse når kalven vert skote bort, eller sorgreaksjonar hos kolla. Drivkrafta for eiga overleving og reproduksjonssuksess overstyrer alt annet hos kolla. Det ville frå naturen si side være ei dårleg tilpassing om dette medførte jurbetennelse og påfølgjande tap av evne til reproduksjon.

Rapportering av kvotefri uttak av hjortekalv etter sesong 2022.

Jaktleder, jeger og jaktrettshavera

Jaktleder, ev. jeger/jaktrettshaver er ansvarleg for at alle felte kalvar, uavhengig av kvote eller ikkje, rapporterast i Hjorteviltregisteret eller i appen Sett og skutt.

Valdansvarleg

Innsending av fellingsrapport er valdansvarleg sitt ansvar. Rapportering gjerast samla for heile jakta, det vil si at alle kalvar felt, uavhengig av tildelingsmåte, skal rapporterast til kommunen på fastsett fellingsrapport eller elektronisk i Hjorteviltregisteret www.hjorteviltregisteret.no.

Bestandsplaner

Vald og bestandsplanområder med godkjent bestandsplan har normalt moglegheit til å overføre fellingsstillatelse mellom år i planperioden. Kommunen vurderer årleg uttaket av dei spesifikke kjønns- og alderskategoriar. Kommunen vil ved evaluering av årets felling sjå bort ifrå kalvar tatt ut i regi av fri kalv i evalueringa. Samtidig vil kommunen informere valdet eller bestandsplanområdet om korleis ei ev. overføring av fellingsstillatelse vert gjennomført til sesong 2023.

Avslutningsvis.

Administrasjonen ber alle valdleiarar om å overbringe informasjonen til alle jegerar/ grunneigarar /jaktfeltledere osv. internt i valda om kvotefri avskyting av kalv sesong 2022.

Me ynskjer grunneigarar og jegerar i Austrheim kommune «skitt jakt» med kvotefri uttak av hjortekalv i sesong 2022.

Har du eit val, så skyt ein kalv

Med helsing

Alver kommune, Landbruk

Mikkel Bengtsson
Rådgjevar

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har difor ingen signatur.